

Politiskt angrepp på eller med hjälp av postmodernismen

Timbro är en marknadsliberal eller ibland libertariansk tankesmedja som ger ut böcker i opinionsbildande syfte. I mars gav man ut en svensk översättning av den amerikanske filosofiprofessorn Stephen R.C. Hicks bok *Postmodernism Explained*. Ordet "skepticism" i den svenska undertiteln syftar inte på sådant vi gör i VoF, utan på radikal kunskapsrelativism: tanken att det inte går att veta hur världen egentligen är beskaffad. Boken är ägnad att reta gallfeber på postmodernister och vänsterfolk. Redan på copyrightsidan kan man läsa:

**POSTMODERNISMENS
FÖRKLARING**
**Skepticism och socialism
från Rousseau
till Foucault**
Stephen R.C. Hicks.
**Översatt från engelskan
av Anders Johansson.**
Timbro, 2014. 225 s.

Tes: När upplysningen misslyckades med att försvara sin uppfattning om förnuftet blev postmodernismen möjlig. När socialismen sedan bröt samman blev postmodernismen nödvändig.

Jag har ägnat en hel del tid och kraft åt att kriga mot postmodernistisk kunskapsrelativism och jargong inom universitetshumaniora, och det var väl därför Timbro skickade mig boken. Men det var ändå ingen bekväm läsning för mig, för det är en starkt politisk bok, och jag är politisk motståndare till Hicks. Han är libertarian och anhängare till Ayn Rand. Jag röstar vanligen på sossarna. Min hållning gentemot postmodernismen har med andra ord mer gemensamt med Alan Sokals:¹ jag kommer i politiskt hänseende ganska bra överens med postmodernistiska forskarkollegor, men jag tycker deras akademiska skrivelser är bedrövliga, och kom det an på mig skulle de få jobba i kollektivtrafiken i stället.

Efter att förtjänstfullt och med ymniga referenser ha förklarat vad han menar med postmodernism och modernism levererar Hicks 60 sidor filosofihistoria från Kant till Kuhn. Han kommer fram till att då den logiska positivismen övergavs inom kunskapsteorin kring 1960 bildades en jordmån där radikal kunskapsrelativism kunde



Ayn Rand

slå rot. (Jag vill inflika att det hela egentligen bara berörde de filosofer som brydde sig om frågan. Resten av världen fortsatte obekymrat att röra sig med samma pragmatiska kunskapsbegrepp som den haft före och under positivismen, det som låter oss avgöra huruvida broar håller och helikoptrar kan flyga och om det finns mjölk i kylan.) Därefter ger sig Hicks på socialismen. Han anser att den kollapsade och att vänsterintellektuella då snabbt behövde en ny strategi för att behålla sin legitimitet.

De flesta statsvetare håller väl med Hicks om att *kommunismen* så att säga blivit experimentellt falsifierad och kollapsat – i Ryssland, i Kina och på många andra håll. Men att som Hicks hävda att socialismen i stort skulle ha brutit samman tycker jag är osakligt. Ur ett nordamerikanskt perspektiv är ett land med över

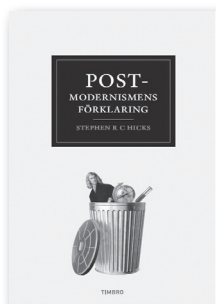
30 % inkomstskatt och ett robust socialt välfärdssystem uppenbart socialistiskt. Så har vi det ordnat i Nordeuropa, och våra stater lever som bekant och har hälsan.

Dessutom stämmer inte kronologin i resonemanget. Sovjetunionen upplöstes 1991. Men de tongivande postmodernister som Hicks citerar skrev under 1960- och 70-talen då Sovjet fortfarande firade teknologiska, vetenskapliga och geopolitiska triumfer. Postmodernismen kan inte ha varit en reaktion på kommunismens fall, och socialismen i dess demokratiska version har ju fortfarande inte fallit. Vad är det då för vänsterkollaps som Hicks



Michel Foucault

syftar på? Jo, på 50-talet, efter Stalins död och Chrusjtjovs kursomläggning, fick vänsterfolk i Frankrike klart för sig att kommunismen hade lett till massmord och inte alls var överlägsen kapitalismen i *moraliskt* hänseende. Under 60-talet följde den franska vänsterns splittring i oräkneliga bokstavsgrupper. Hicks tänker sig alltså att de postmodernistiska lärofäderna Foucault & Co blev kunskapsrelativister därför att de fått sin ungdoms ideal krossade och blivit desillusionerade. Men det är ju inte samma sak som att socialismen kollapsat. Hicks förklaring är i själva verket mera socialpsykologisk än politisk. Och den hjälper oss inte att förstå varför många unga universitetshumanister på 90-talet i USA och deras kulturella inflytelsesfär var postmodernister.



Det här är i själva verket ingen ny bok. Nuet i texten ligger 15 år tillbaka i tiden. Hicks säger i efterordet att han skrev boken under 1999 och 2000 – tjänstledig från ett Rand-objektivistiskt forskningsinstitut, händelsevis. Den kom ut 2004. Av 233 arbeten i referenslistan är bara 15 % utgivna efter 1995. Men det måste finnas en tanke med att Timbro låter översätta boken just nu. På copyrightsidan säger man inte hur gammal boken egentligen är. Timbro har ju till uppgift att bilda politisk opinion. Utgivning- en handlar säkert inte om att få högerfolk att tycka illa om postmodernismen genom att kalla den vänstervriden – det vore överflödigt. Snarare tror jag att man vill motar-

beta vänstern genom att kalla den postmodernistisk – det vill säga, att förknippa vänstern med en knäpp gammal moderörelse inom humanistisk och samhällsvetenskaplig fakultet som inte längre är speciellt inne. (Pretentiös modejargong är tyvärr fortfarande inne, men det kommer ny spännande jargong vart tredje år. Just nu är det ”intersektionalitet” som gäller.)

En mera läsvärd kritik av samma sorglustiga postmodernistiska epok är Sokal & Bricmonts bok *Impostures intellectuelles* (Paris 1997; på engelska i London 1998 som *Intellectual Impostures*, i New York samma år som *Fashionable Nonsense*). Den inriktar sig på det vetenskapliga snarare än det politiska och filosofihistoriska.

Martin Rundkvist

Not

1. Fysikern Sokal var bekymrad över att universitetsvänstern under 90-talet slog undan benen på sig själv genom obegriplig jargong och extrem kunskapsrelativism. Om man inte kan veta objektivt hur världen är beskaffad så kan man ju heller inte åtgärda några missförhållanden. Därför skrev han en jargongfylld ployjupsats, där han bl.a. hävdade att tyngdkraften är en social konstruktion, och lurade den postmodernistiska innetidskriften *Social Text* att trycka den 1996. Sedan avslöjade han bluffen och manade sina politiska meningsfränder till eftertanke.